

Melkveehouderijsector moet ruim 160.000 grootvee-eenheden krimpen

Welke koe mag blijven?

Binnen het fosfaatreductieplan van ZuivelNL is de gve-reductie de minst slechte optie voor het reduceren van de fosfaatemissie vanaf het eigen bedrijf. Uit cijfers van CRV blijkt dat het gaat om ruim 160.000 grootvee-eenheden. Op korte termijn koeien afvoeren en op lange termijn ruimte maken door scherper in te zetten op een efficiënte jongveeopfok lijkt de beste strategie.

tekst **Diane Versteeg**

Tussen de kerstdagen en Nieuwjaar zal menig melkveehouder met pijn in het hart de eerste koeien hebben geselecteerd voor afvoer om te voldoen aan het gve-reductieplan. Want hoewel er binnen het fosfaatreductieplan van ZuivelNL ook een melkgeldroute mogelijk is, is de reductie van het aantal grootvee-eenheden (gve) volgens experts voor de meeste melkveehouders de beste optie om aan de voorwaarden te voldoen. 'Waarschijnlijk geldt dit voor wel 95 procent van de melkveehouders,' zo meldt Rick Hoksbergen, relatiemanager bij Alfa accountants en adviseurs. Hij zegt dat de melkgeldregeling twee nadelen kent. 'Als veel bedrijven hiervoor kiezen, bestaat de kans dat de productie daalt door de krachtvoerkraan dicht te draaien. Dan krimpt de veestapel alsnog

niet en komt derogatie in gevaar,' zo duidt hij op het algemeen belang van het fosfaatreductieplan. 'Daarnaast is de regeling op bedrijfsniveau heel kostbaar. De liters leveren waarop 90 procent van het melkgeld gekort wordt, daar moet al snel vijftien cent per liter achteraan. Dat is eigenlijk geen optie.'

Groei melkvee: 100.000 stuks

CRV vertaalde de landelijke I&R-cijfers naar het totaal aantal pinken, vaarzen en koeien in Nederland. Hieruit blijkt dat de veestapel tussen 1 juli 2015 en 1 december 2016 met bijna 100.000 stuks is gegroeid naar bijna 1,75 miljoen melkgevendende dieren (diercategorie 100, zie tabel 1). Op 1 januari 2017 daalde het aantal koeien en vaarzen voor het eerst sinds 1 maart 2015 ten opzichte van de

maand ervoor. Daarnaast waren er op 1 januari 2017 ruim 776.000 stuks jongvee ouder dan een jaar (categorie 102) en ruim 685.000 stuks jongvee jonger dan een jaar (categorie 101). Deelnemers aan CRV Mineraal vinden in dit programma een overzicht van het aantal gve's op het bedrijf op de verschillende referentiedata uit het fosfaatreductieplan.

Zou de gve-reductieregeling op basis van deze landelijke cijfers worden ingesteld, dan moet de totale Nederlandse veestapel met ruim 160.000 gve's krimpen om weer op het niveau van 2 juli 2015 uit te komen (zie infographic). Veehouders lijken hier in december al op te hebben voorgesorteerd: in de maand december nam het aantal koeien met zesduizend stuks af. Tot november 2016 werd nog steeds een groei van het aantal dieren genoteerd.

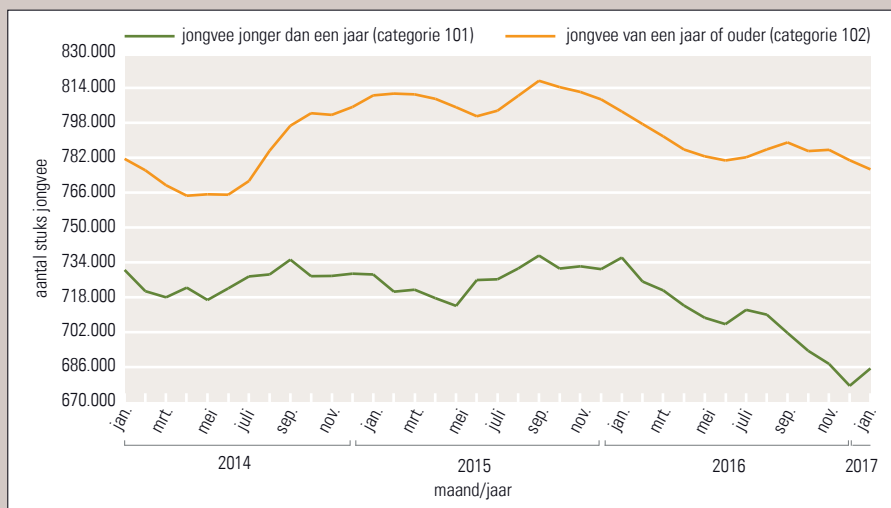
Koeien of jongvee afvoeren

Vanaf het moment dat ZuivelNL het fosfaatreductieplan bekendmaakte, merkte Niek Groot Wassink, adviseur bij DLV Advies, dat melkveehouders met vragen zaten. 'We hebben een rekentool gemaakt die veehouders op onze website kunnen downloaden, zodat ze zelf kunnen uitrekenen welke route voor hen de beste optie is', zo vertelt hij.

Hij beaamt de stelling van Hoksbergen dat de gve-reductieregeling voor het gros van de veehouders financieel de

Op 1 januari 2017 ruim 77.000 pinken minder dan op 1 januari 2016

Het aantal pinken piekte in september 2015 en daalde daarna snel. Dat blijkt uit cijfers van CRV die gebaseerd zijn op de I&R-cijfers. 'Na de aankondiging van de fosfaatrechten stonden nog veel dieren in de startblokken om uit te groeien tot melkvee', vertelt Frido Hamoen, global productmanager bij CRV. Vooral in het laatste halfjaar van 2016 daalt de hoeveelheid jongvee in zowel categorie 101 (tot 1 jaar) als 102 (1 jaar en ouder) gestaag. 'Per 1 januari 2017 lopen er ruim 77.000 stuks minder jongvee dan op 1 januari 2016', aldus Hamoen.

Figuur 1 – Ontwikkeling van het aantal pinken vanaf januari 2014 tot nu

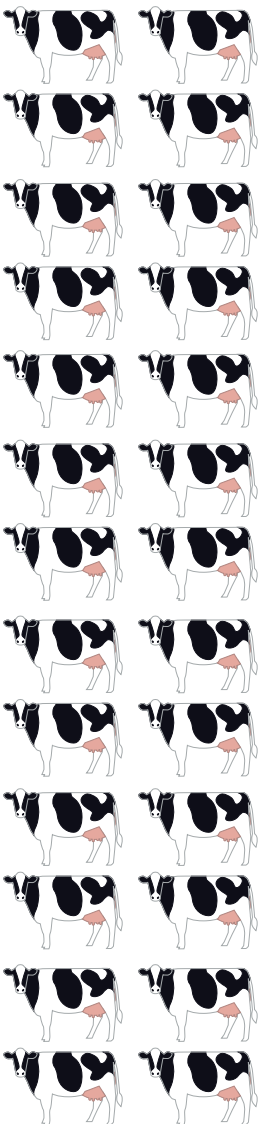
Krimpen met koeien of jongvee

De reductie in grootvee-eenheden kan via melkgevende dieren (categorie 100) of jongvee uit de diercategorieën 101 en 102. Categorie 102 staat gelijk aan 0,53 gve, categorie 101 staat gelijk aan 0,23 gve.

1 Januari 2017
ruim 2,31 miljoen
gve's in Nederland

EU-fosfaatplafond 2017

gve = grootvee-eenheden

= 80.000 gve

2 Naar niveau juli 2015 (ruim 2,24 miljoen gve's) = ruim 70.000 gve's krimpen. Om onder fosfaatplafond te komen is 4% extra gve-reductie nodig = 90.000 gve krimpen. Totale reductie veestapel = 160.000 gve's

3 Over blijft: 2,31 miljoen – 160.000 = 2,15 miljoen gve's

Tabel 1 – Het aantal koeien daalde op 1 januari 2017 voor het eerst sinds 1 maart

datum	aantal koeien
1 januari 2014	1.564.994
1 juli 2014	1.567.194
1 januari 2015	1.584.688
1 juli 2015	1.654.394
1 januari 2016	1.717.780
1 juli 2016	1.740.458
1 oktober 2016	1.750.531
1 december 2016	1.754.918
1 januari 2017	1.748.303

beste optie is. 'Maar het is pijnlijk om courante koeien naar het slachthuis te sturen. Daarom verwacht ik dat melkveehouders in 2017 en 2018 minder jongvee zullen aanhouden om binnen de bestaande fosfaatruimte het meeste rendement te halen.'

Hoksbergen sluit zich daarbij aan, maar denkt dat er dit jaar niet veel jongvee weggaat. De snelle reductie wordt vol-

gens hem gerealiseerd door afvoer van koeien. 'Het jongvee is de veestapel van de toekomst. Hier is al veel in geïnvesteerd', zegt hij. 'Daarom zal de vijfde-kalfskoe met een hoog celgetal eerder in aanmerking komen voor afvoer. Melkveeouders die leveren aan Friesland-Campina krijgen nu al te maken met een boeteregeling voor teveel geleverde melk', zegt hij, refererend aan het tijde-

lijke fabrieksquotum dat de zuivelcoöperatie oplegde. 'Door koeien af te voeren ga je in melk terug en sla je tegelijkertijd een slag in de gve-reductie op het bedrijf.'

Volgens Erik Gostelie, secretaris van exportorganisatie Veeopro Holland, zijn er ook kansen voor de export van drachtige pinken. 'De vraag is groot – bijvoorbeeld uit nieuwe markten als Rusland, Roemenië, Kazachstan en Noord-Afrika', zegt hij. De markt is ook nog niet verzadigd, geeft hij aan. 'Drachtige pinken leveren al snel minimaal 900 euro op.'

Nog scherper opfokken

Maar de keuze voor af te voeren dieren is niet gemakkelijk. Dat merken ook de adviseurs van ForFarmers. 'We adviseren al langer om scherp te zijn op de jongvee-opfok', aldus Robert Meijer, marketingmanager rundvee bij het bedrijf. Hij benadrukt dat veehouders klaar willen zijn voor 2018 en de jaren na introductie van verhandelbare fosfaatrechten. 'Op korte termijn zullen er vooral koeien uitgaan en dan met name de "probleemdieren". Maar het blijft maatwerk, omdat de situatie op de bedrijven sterk verschilt.'

Volgens CRV is dit inderdaad een logische aanpak voor de korte termijn. Voor de lange termijn benadrukt het bedrijf dat de koe de kans moet krijgen om oud te worden, zo geeft directielid Alfred de Vries aan. 'Dat kan door te fokken op maat,' aldus De Vries. 'Niet te veel jongvee opfokken, maar kiezen voor dieren die efficiënt produceren binnen de bestaande fosfaatruimte.'

In 2017 betekent dit dat er minder dieren in de stal mogen staan, maar in 2018, als fosfaatrechten verhandelbaar worden, willen bedrijven misschien al weer klaar zijn voor de toekomst. 'Dan moet er voldoende en goed jongvee klaar staan. We gaan ervan uit dat melkveeouders de stal dan vol willen zetten om de vaste kosten te "verdunnen" met meer liters melk', geeft De Vries aan.

De gve-reductieregeling zal veel melkveeouders het laatste zetje geven om nu echt werk te maken van een scherpere jongveeopfok, denkt Harm Wientjes. 'Het is heel reëel en haalbaar om een vervanging van 25 procent na te streven.' Het huidige Nederlandse vervangingspercentage ligt volgens DLV Advies op 33 procent. 'Hierdoor ontstaat omgerekend ruimte voor zes procent meer koeien en dus meer melk per kilo fosfaatexcretie. Dat is omzet die je snel als winst in eigen zak stopt.'